

Sociologie voor de praktijk

Vragen bij hoofdstuk 5

Klaas J. Hoeksema
Siep van der Werf

Negende, herziene druk 2021

uitgeverij | C
coutinho

bussum 2021

Deze vragen horen bij de negende druk van *Sociologie voor de praktijk* van Klaas J. Hoeksema en Siep van der Werf.

© 1989/2021 Uitgeverij Coutinho bv

Alle rechten voorbehouden.

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan Stichting Reprerecht (www.reprerecht.nl). Voor de readerregeling kan men zich wenden tot Stichting UvO (Uitgeversorganisatie voor Onderwijslicenties, www.stichting-uvo.nl). Voor het gebruik van auteursrechtelijk beschermd materiaal in knipselkranten dient men contact op te nemen met Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, www.stichting-pro.nl).

Eerste druk 1989

Negende, herziene druk 2021

Uitgeverij Coutinho

Postbus 333

1400 AH Bussum

info@coutinho.nl

www.coutinho.nl

Noot van de uitgever

Wij hebben alle moeite gedaan om rechthebbenden van copyright te achterhalen. Personen of instanties die aanspraak maken op bepaalde rechten, wordt vriendelijk verzocht contact op te nemen met de uitgever.

ISBN: 978 90 469 0719 1

NUR: 756

Vragen bij hoofdstuk 5

- 1 Geregeld kunnen we in de krant lezen dat de mening van Nederlanders over een bepaald thema is onderzocht. Bijvoorbeeld over de vragen of kinderen later niet voor hun oude ouders moeten zorgen in plaats van dat deze in het bejaardenhuis opgenomen moeten worden, of er voor het milieu veel strengere eisen aan het gebruik van auto's gesteld dienen te worden, en of armoede in Nederland moet worden tegengegaan door hogere inkomens te nivelleren ten behoeve van de lagere. Meestal geschiedt dit opinieonderzoek door individuele bevraging van mensen die door een steekproef zijn aangewezen.

Wat zou de sociologie kunnen zeggen over de status van deze optellingen van individuele meningen als voorspellers van het werkelijke gedrag van mensen?

- 2 **Zijn de volgende groeperingen een groep, een collectiviteit of een sociale categorie?**
  - a de bezoekers van de Huishoudbeurs
  - b de bezoekers van een café
  - c de deelnemers aan een jongerenreis naar Ibiza
- 3 **Kijk eens naar de instelling waar je studeert. Welke van de in dit hoofdstuk genoemde kenmerken voor groeperingen zijn van toepassing op:**
  - a je lesgroep
  - b de studenten van je studiejaar
  - c de hele instelling
- 4 **Beschrijf het netwerk van een caissière bij de supermarkt.**
- 5 **Bij het gebouw van de Tweede Kamer is een sociëteit waar politici, ministers, fractie-medewerkers en journalisten eten, drinken en elkaar ontmoeten. Aan welke manifeste en welke latente functie(s) kun je daarbij denken? Is er ook sprake van disfuncties?**

- 6 In het overheidsbeleid staat het terugdringen van het financieringstekort centraal. De rijksbegroting moet kloppen, eigenlijk mag er geen tekort zijn en het tekort mag zeker niet te groot zijn. In Europees verband zijn daar ook afspraken over gemaakt. Daarom moet er geregeld bezuinigd worden op de uitgaven van de overheid en dat voelen mensen in hun portemonnee. Vooral de categorieën met de laagste inkomens en onzekerste sociale positie merken dat. Dat kan helaas niet anders: het moet wel, vanwege het algemeen belang.

Geef op basis van de inhoud van het vorige en dit hoofdstuk commentaar op deze casus.

- 7 Hoe kun je, aan de hand van de in dit hoofdstuk behandelde stof, het standpunt kwalificeren van sommige werkgevers dat vakbonden de goede verhoudingen in het bedrijf verstoren doordat ze het personeel organiseren op basis van werknemersbelangen? Hoe kun je deze situatie beschrijven vanuit verschillende sociologische benaderingen?
- 8 Politieke partijen hebben een programma waarin ze aangeven wat ze zouden willen als ze aan de macht zijn. Achter deze programma's zitten ideeën over hoe de samenleving eruitziet: hun ideologie. Geef van een aantal politieke partijen in de Tweede Kamer aan of ze in hun denkwijze verder af van of dichterbij de functionalistische kijk op de samenleving staan.
- 9 Waarom zou de strijd van de zwarte bevolking (via het ANC) in Zuid-Afrika tijdens het apartheidsregime volgens de toenmalige Zuid-Afrikaanse regering zijn aangesticht door elementen van buiten, de internationale communistische infiltratie? Van welke theorie is dat een voorbeeld?

- 10 Nederland vervoerde 600.000 mensen uit Afrika naar de Nieuwe Wereld, Amerika. Conclusie van professor Piet Emmer in zijn boek over de Nederlandse slavenhandel: 'dat was maar 5 procent van het totaal van de Nederlandse economie' (P.C. Emmer, *Geschiedenis van de Nederlandse Slavenhandel* (2003). Met dat woordje 'maar' kan het bloed onder de nagels van de nakomelingen worden gehaald. Het klinkt alsof het allemaal niet zo erg was, dat het wel meeviel en dat nakomelingen een beetje aan het zeuren zijn.

De Surinaamse econoom Armand Zunder publiceerde *Herstelbetalingen. De 'Wiedergutmachung' voor de schade die Suriname en haar bevolking hebben geleden onder het Nederlandse kolonialisme* (2010). Zunder maakt een berekening met inflatie en rente en komt uit op een schadevergoeding van 50 miljard euro die Nederland aan Suriname verschuldigd zou zijn.

In Amsterdam werd op 27 juni 2010 een bijeenkomst georganiseerd over 'reparation'. De meningen waren verdeeld. Er werd gewezen op de Afrikaanse stamhoofden, die destijds flink hebben verdiend aan de mensenhandel. En wanneer het slavenverleden vergoed zou worden, moeten dan ook de nakomelingen van de Hindoestaanse en Javaanse contractarbeiders geen vergoeding krijgen?

De rappers van Postmen werkten vanuit een soort zwart bewustzijn, zegt hun deejay G-Boah. 'Bij oudere mensen merk je nog steeds dat ze zwarte mensen bewust of onbewust minder vinden. Terwijl onder jongeren allang geen onderscheid meer gemaakt wordt tussen blanken, zwarte mensen of Marokkanen. Die tijd is voorbij. De verhoudingen kloppen niet. Het is toch raar dat er in het kabinet nog steeds geen zwarte mensen zitten?'

Rapper Anonymous Mis (blanke moeder, Surinaamse vader): '5 mei is Celebration Day. Maar waar is de herdenkingsdag voor de afschaffing van de slavernij? Waar is onze feestdag? In history books lees je niet over Malcolm X. Nee hoor.'

Zanger Rolarocka (Shyrock): 'Zwarte kinderen hebben niks om zich mee te identificeren. Je hoort nooit dat een zwarte man de stoplichten heeft uitgevonden. Het gaat altijd over Alexander de Grote of Willem van Oranje.'

Rapper Mis: 'Dat is geschiedenis van een wit land. We moeten daar respect voor hebben, want we leven hier. Maar er moet ook een andere history zijn. Zwarte mensen hebben gewerkt, gebouwd. Gezwoegd. Maar dat is onvermeld gebleven.'

(*Vrij Nederland*, maart 1999)

Welke sociologische begrippen zijn hier van toepassing? Welke zijn hiervan in jouw ogen de belangrijkste? In hoeverre zijn deze gedachten over de positie van de 'zwarte mensen' ook te zien als een voorbeeld van een complottheorie?